33/2004

Raport Badawczy
Research Report

RB/38/2004

Ochrona i monitoring środowiska

W. Kozłowski, J. Łomotowski

Instytut Badań Systemowych
Polska Akademia Nauk

Systems Research Institute
Polish Academy of Sciences

POLSKA AKADEMIA NAUK

Instytut Badań Systemowych

ul. Newelska 6

01-447 Warszawa

tel.: (+48) (22) 8373578

fax: (+48) (22) 8372772

Kierownik Pracowni zgłaszający pracę:
Prof. dr hab. inż. Zbigniew Nahorski

Warszawa 2004

Polska Akademia Nauk
Instytut Badań Systemowych

Raport /2004

Wojciech Kozłowski, Janusz Łomotowski

Ochrona i monitoring środowiska

Redakcja: Jan Studziński

Projekt badawczy:
Zastosowanie metod geostatystycznych do opracowywania danych pomiarowych z monitoringu środowiska

Umowa nr 429/P04/2003/25

Warszawa 2004

Wojciech Kozłowski, Janusz Łomotowski

Ochrona i monitoring środowiska

Spis treści

Wprowadzenie

Temat raportu obejmuje problemy ochrony i monitoringu środowiska. Raport został opracowany na podstawie najaktualniejszych aktów prawnych, których teksty znajdują się w załącznikach. Najważniejszym aktem prawnym jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001r. o prawie ochrony środowiska z dalszymi jej aktualizacjami. Stan prawny ustawy datuje się na 07.01.2004 r. W oparciu o nią powstało większość rozdziałów. Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju, a w szczególności:

1) zasady ustalania:
   a) warunków ochrony zasobów środowiska,
   b) warunków wprowadzania substancji lub energii do środowiska,
   c) kosztów korzystania ze środowiska,
2) udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie,
3) udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska,
4) obowiązki organów administracji,
5) odpowiedzialność i sankcje.

Opracowanie niniejsze składa się z jedenastu rozdziałów. Pierwszy rozdział zawiera definicje określeń wykorzystywanych w raporcie. W rozdziale drugim przedstawiono problematykę dostępu do informacji o środowisku. Opisano organy udostępniające informację oraz jej zakres i procedurę uzyskania. Rozdział trzeci zawiera opis funkcjonowania państwowego monitoringu środowiska oraz sposobu rozpowszechniania przez niego informacji o środowisku na postawie postanowień obowiązujących aktów prawnych. W rozdziale czwartym, piątym i szóstym zamieszczono informacje dotyczące ochrony powietrza, wód i ziemi powierzchniowej. W rozdziale siódmym znajduje się

wyszczególnienie organów administracyjnych oraz instytucji ochrony środowiska zajmujących się monitoringiem środowiska. W rozdziale ósmym zamieszczono monitoring składowisk odpadów. Rozdział powstał w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów. Natomiast rodzaj wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji i urządzeń przytoczono w rozdziale dziewiątym z rozporządzenia Ministra Środowiska (załącznik 3). Raport zakończono prezentacją wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji (załącznik 4) oraz podsumowaniem. Do niniejszego opracowania dołączono cztery załączniki, na których jednokrotne wykorzystanie zezwoliła firma POLIFARB WROCŁAW S.A.

1. Definicje określeń stosowanych w raporcie

Ilekroć w raporcie jest mowa o (Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o prawie ochrony środowiska):

1) aglomeracji - rozumie się przez to miasto lub kilka miast o wspólnych granicach administracyjnych,
2) autostradzie - rozumie się przez to także drogę ekspresową, jeżeli przepisy o autostradach płatnych mają zastosowanie do tej drogi,
3) eksploatacji instalacji lub urządzenia - rozumie się przez to użytkowanie instalacji lub urządzenia oraz utrzymywanie ich w sprawności,
4) emisji - rozumie się przez to wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio, w wyniku działalności człowieka, do powietrza, wody, gleby lub ziemi:
   a) substancje,
   b) energie, takie jak ciepło, hałas, wibracje lub pola elektromagnetyczne,
5) hałasie - rozumie się przez to dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz,

6) instalacji - rozumie się przez to:

a) stacjonarne urządzenie techniczne,

b) zespół stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot i położonych na terenie jednego zakładu,

c) budowle nie będące urządzeniami technicznymi ani ich zespołami, których eksploatacja może spowodować emisję,

7) istotnej zmianie instalacji - rozumie się przez to taką zmianę sposobu funkcjonowania instalacji lub jej rozbudowę, która może powodować zwiększenie negatywnego oddziaływania na środowisko,

8) kompensacji przyrodniczej - rozumie się przez to zespół działań obejmujących w szczególności roboty budowlane, roboty ziemne, rekultywację gleby, zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej lub tworzenie skupień roślinności, prowadzących do przywrócenia równowagi przyrodniczej na danym terenie, wyrównania szkód dokonanych w środowisku przez realizację przedsięwzięcia i zachowanie walorów krajobrazowych,

9) metodyce referencyjnej - rozumie się przez to określoną na podstawie ustawy metodę pomiarów lub badań, która może obejmować w szczególności sposób poboru próbek, sposób interpretacji uzyskanych danych, a także metodyki modelowania rozprzestrzeniania substancji oraz energii w środowisku,

10) najlepszej dostępnej technice - rozumie się przez to najbardziej efektywny oraz zaawansowany poziom rozwoju technologii i metod prowadzenia danej działalności, wykorzystywany jako podstawa ustalania granicznych wielkości emisyjnych,

mających na celu eliminowanie emisji lub, jeżeli nie jest to praktycznie możliwe, ograniczanie emisji i wpływu na środowisko jako całość, z tym że pojęcie:

a) *„technika"* oznacza zarówno stosowaną technologię, jak i sposób, w jaki dana instalacja jest projektowana, wykonywana, eksploatowana oraz likwidowana,

b) *„dostępne techniki"* oznacza techniki o takim stopniu rozwoju, który umożliwia ich praktyczne zastosowanie w danej dziedzinie przemysłu, z uwzględnieniem warunków ekonomicznych i technicznych oraz rachunku kosztów inwestycyjnych i korzyści dla środowiska, a które to techniki prowadzący daną działalność może uzyskać,

c) *„najlepsza technika"* oznacza najbardziej efektywną technikę w osiąganiu wysokiego ogólnego poziomu ochrony środowiska jako całości,

11) oddziaływaniu na środowisko - rozumie się przez to również oddziaływanie na zdrowie ludzi,

12) odpadach - rozumie się przez to odpady w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628),

13) ochronie środowiska - rozumie się przez to podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiające zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta polega w szczególności na:

a) racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,

b) przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom,

c) przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego,

14) organie administracji - rozumie się przez to:

a) ministrów, centralne organy administracji rządowej, wojewodów, działające w ich lub we własnym imieniu inne terenowe organy administracji rządowej, organy jednostek samorządu terytorialnego,

b) inne podmioty, gdy są one powołane z mocy prawa lub na podstawie porozumień do wykonywania zadań publicznych dotyczących środowiska i jego ochrony,

15) organie ochrony środowiska - rozumie się przez to organy administracji powołane do wykonywania zadań publicznych z zakresu ochrony środowiska, stosownie do ich właściwości określonej w tytule VII w dziale I,

16) organizacji ekologicznej - rozumie się przez to organizacje społeczne, których statutowym celem jest ochrona środowiska,

17) PCB - rozumie się przez to polichlorowane difenyle, polichlorowane trifenyle, monometylotetrachlorodifenylometan, monometylodichlorodifenylometan, monometylofibromodifenylometan oraz mieszaniny zawierające jakąkolwiek z tych substancji w ilości powyżej 0,005% wagowo łącznie,

18) polach elektromagnetycznych - rozumie się przez to pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz,

19) podaniu do publicznej wiadomości - rozumie się przez to ogłoszenie informacji, w sposób zwyczajowo przyjęty, w siedzibie organu właściwego w sprawie oraz poprzez obwieszczenie w pobliżu miejsca planowanego przedsięwzięcia, a w sytuacji, gdy siedziba właściwego organu mieści się na terenie innej gminy niż gmina właściwa miejscowo ze względu na przedmiot ogłoszenia - także przez ogłoszenie w prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości lub miejscowościach właściwych ze względu na przedmiot ogłoszenia,

20) podmiocie korzystającym ze środowiska - rozumie się przez to:

a) przedsiębiorcę w rozumieniu ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 86, poz. 958 i Nr 114, poz. 1193 oraz z 2001 r. Nr 49, poz. 509) oraz osoby prowadzące działalność wytwórczą w rolnictwie w zakresie upraw rolnych, chowu lub hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, oraz osoby wykonujące zawód medyczny w ramach indywidualnej praktyki lub indywidualnej specjalistycznej praktyki,

b) jednostkę organizacyjną nie będącą przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy - Prawo działalności gospodarczej,

c) osobę fizyczną nie będącą podmiotem, o którym mowa w lit. a), korzystającą ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska wymaga pozwolenia,

21) pomiarze - rozumie się przez to również obserwacje oraz analizy,

22) porze dnia oraz porze nocy - rozumie się przez to przedział czasu odpowiednio od godz. 6 do godz. 22 (pora dnia) i od godz. 22 do godz. 6 (pora nocy),

23) poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem,

24) poważnej awarii przemysłowej - rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie,

25) powierzchni ziemi - rozumie się przez to naturalne ukształtowanie terenu, glebę oraz znajdującą się pod nią ziemię do głębokości oddziaływania człowieka, z tym że pojęcie *„gleba"* oznacza górną warstwę litosfery, złożoną z części mineralnych,

materii organicznej, wody, powietrza i organizmów, obejmującą wierzchnią warstwę gleby i podglebie,

26) powietrzu - rozumie się przez to powietrze znajdujące się w troposferze, z wyłączeniem wnętrz budynków i miejsc pracy,

27) poziomie hałasu - rozumie się przez to równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB),

28) poziomie substancji w powietrzu - rozumie się przez to stężenie substancji w powietrzu w odniesieniu do ustalonego czasu lub opad takiej substancji w odniesieniu do ustalonego czasu i powierzchni,

29) pozwoleniu, bez podania jego rodzaju - rozumie się przez to pozwolenie na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, o którym mowa w art. 181 ust. 1,

30) produkcie - rozumie się przez to wprowadzaną do obrotu substancję, energię, instalację, urządzenie oraz inny przedmiot lub jego część,

31) prowadzącym instalację - rozumie się przez to podmiot uprawniony na podstawie określonego tytułu prawnego do władania instalacją w celu jej eksploatacji zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska, na zasadach wskazanych w ustawie,

32) równowadze przyrodniczej - rozumie się przez to stan, w którym na określonym obszarze istnieje równowaga we wzajemnym oddziaływaniu: człowieka, składników przyrody żywej i układu warunków siedliskowych tworzonych przez składniki przyrody nieożywionej,

33) standardach emisyjnych - rozumie się przez to dopuszczalne wielkości emisji,

34) standardzie jakości środowiska - rozumie się przez to wymagania, które muszą być spełnione w określonym czasie przez środowisko jako całość lub jego poszczególne elementy przyrodnicze,

35) staroście - rozumie się przez to także prezydenta miasta na prawach powiatu,

36) substancji - rozumie się przez to pierwiastki chemiczne oraz ich związki, mieszaniny lub roztwory występujące w środowisku lub powstałe w wyniku działalności człowieka,

37) substancji niebezpiecznej - rozumie się przez to jedną lub więcej substancji albo mieszaniny substancji, które ze względu na swoje właściwości chemiczne, biologiczne lub promieniotwórcze mogą, w razie nieprawidłowego obchodzenia się z nimi, spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska; substancją niebezpieczną może być surowiec, produkt, półprodukt, odpad, a także substancja powstała w wyniku awarii,

38) ściekach - rozumie się przez to wprowadzane do wód lub do ziemi:

a) wody zużyte na cele bytowe lub gospodarcze,

b) ciekłe odchody zwierzęce, z wyjątkiem gnojówki i gnojowicy przeznaczonych do rolniczego wykorzystania w sposób i na zasadach określonych w przepisach o nawozach i nawożeniu,

c) wody opadowe lub roztopowe, ujęte w systemy kanalizacyjne, pochodzące z powierzchni zanieczyszczonych, w tym z centrów miast, terenów przemysłowych i składowych, baz transportowych oraz dróg i parkingów o trwałej nawierzchni,

d) wody odciekowe ze składowisk odpadów, wykorzystane solanki, wody lecznicze i termalne,

e) wody pochodzące z odwodnienia zakładów górniczych, z wyjątkiem wód wtłaczanych do górotworu, jeżeli rodzaje i ilość substancji zawartych w wodzie wtłaczanej do górotworu są tożsame z rodzajami i ilością zawartymi w pobranej wodzie,

f) wody wykorzystane, odprowadzane z obiektów chowu lub hodowli ryb oraz innych organizmów wodnych, jeżeli przyrost ilości substancji, pochodzących z chowu lub hodowli ryb oraz innych organizmów wodnych, w wodzie odprowadzanej z tych obiektów jest większy niż wartości określone w warunkach wprowadzania ścieków do wód,

39) środowisku - rozumie się przez to ogół elementów przyrodniczych, w tym także przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnię ziemi, kopaliny, wody, powietrze, zwierzęta i rośliny, krajobraz oraz klimat,

40) terenie zamkniętym - rozumie się przez to teren, a w szczególnych przypadkach obiekt budowlany lub jego część, dostępny wyłącznie dla osób uprawnionych,

41) tytule prawnym - rozumie się przez to prawo własności, użytkowanie wieczyste, trwały zarząd, ograniczone prawo rzeczowe albo stosunek zobowiązaniowy,

42) urządzeniu - rozumie się przez to niestacjonarne urządzenie techniczne, w tym środki transportu,

42a) użytkowniku urządzenia - rozumie się przez to podmiot uprawniony na podstawie określonego tytułu prawnego do władania urządzeniem w celu jego eksploatacji zgodnie z wymaganiami ochrony środowiska, na zasadach wskazanych w ustawie,

43) wielkości emisji - rozumie się przez to rodzaj i ilość wprowadzanych substancji lub energii w określonym czasie oraz stężenia lub poziomy substancji lub energii, w szczególności w gazach odlotowych, wprowadzanych ściekach oraz wytwarzanych odpadach,

44) władającym powierzchnią ziemi - rozumie się przez to właściciela nieruchomości, a jeżeli w ewidencji gruntów i budynków prowadzonej na podstawie ustawy - Prawo

geodezyjne i kartograficzne ujawniono inny podmiot władający gruntem - podmiot ujawniony jako władający,

45) właściwym organie Państwowej Straży Pożarnej - rozumie się przez to:

a) komendanta powiatowego - w sprawach dotyczących zakładów o zwiększonym ryzyku,

b) komendanta wojewódzkiego - w sprawach dotyczących zakładów o dużym ryzyku,

46) wprowadzaniu ścieków do ziemi - rozumie się przez to także wprowadzanie ścieków do gleby,

47) wykorzystywaniu substancji - rozumie się przez to także ich gromadzenie,

48) zakładzie - rozumie się przez to jedną lub kilka instalacji wraz z terenem, do którego prowadzący instalacje posiada tytuł prawny, oraz znajdującymi się na nim urządzeniami,

49) zanieczyszczeniu - rozumie się przez to emisję, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi, uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska,

50) zrównoważonym rozwoju - rozumie się przez to taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

2. Dostęp do informacji o środowisku

Organy administracji są obowiązane udostępniać każdemu informacje o środowisku i jego ochronie, znajdujące się w ich posiadaniu (Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o prawie ochrony środowiska). Udostępnieniu podlegają:

1) projekty polityk, strategii, planów lub programów oraz projekty zmian w tych dokumentach, przed skierowaniem ich do postępowania z udziałem społeczeństwa oraz w celu uzyskania opinii organu,
2) polityki, strategie, plany lub programy,
3) prognozy oddziaływania na środowisko,
4) wnioski o wydanie decyzji oraz decyzje,
5) postanowienia,
6) raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
7) analizy porealizacyjne,
8) dokumenty,
9) opracowania ekofizjograficzne,
10) wnioski o wydanie decyzji oraz decyzje,
11) zgłoszenia,
12) wnioski o wydanie pozwolenia oraz pozwolenia,
13) przeglądy ekologiczne,
14) rejestry substancji niebezpiecznych,
15) raporty o bezpieczeństwie oraz decyzje,
16) projekty zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przed ich skierowaniem do postępowania z udziałem społeczeństwa i zewnętrzne plany operacyjno-ratownicze po ich przyjęciu,
17) wykazy,

18) decyzje o wymiarze, odroczeniu terminu płatności, zmniejszeniu i umorzeniu opłat za korzystanie ze środowiska lub administracyjnych kar pieniężnych,

19) decyzje określające wymiar kary biegnącej,

20) wnioski o ustalenie programu dostosowawczego,

21) dokumentacje mierniczo-geologiczne zlikwidowanych zakładów górniczych,

22) wyniki prac badawczych i studialnych z zakresu ochrony środowiska,

23) z zakresu ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody,

   a) wnioski o wydanie zezwolenia oraz zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów,

   b) decyzje o wymiarze administracyjnych kar pieniężnych za:

      - zniszczenie terenów zieleni, drzew lub krzewów spowodowane niewłaściwym wykonywaniem robót ziemnych, wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych lub zastosowaniem środków chemicznych w sposób szkodliwy dla roślinności,

      - usuwanie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia,

      - niszczenie spowodowane niewłaściwą pielęgnacją terenów zieleni, zadrzewień, drzew lub krzewów,

24) z zakresu ustawy o odpadach:

   a) wnioski o wydanie decyzji o zatwierdzeniu programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi oraz decyzja zatwierdzająca ten program, a także informacje o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami,

   b) wnioski o wydanie zezwolenia oraz zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie zbierania, transportu, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,

   c) dokumenty sporządzane na potrzeby ewidencji odpadów,

25) z zakresu ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach - wnioski o wydanie zezwolenia oraz zezwolenia na prowadzenie działalności polegającej na zbieraniu, transporcie, odzysku lub unieszkodliwianiu odpadów komunalnych,

26) z zakresu ustawy - Prawo wodne - wnioski o wydanie pozwolenia oraz pozwolenie wodnoprawne na pobór wód, a także decyzje nakazujące usunięcie drzew i krzewów

27) z zakresu ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska - rejestry poważnych awarii,

28) rejestry, o których mowa w art. 34, 40, 50 i 56 ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie.

Udostępnieniu podlegają także inne informacje w postaci dokumentów, danych gromadzonych w szczególności w formie pisemnej, wizualnej, fonicznej lub baz danych na innych nośnikach, dotyczące:

1) stanu elementów przyrodniczych i ich wzajemnego oddziaływania,
2) emisji oraz działań i środków wpływających lub mogących wpływać negatywnie na środowisko,
3) wpływu stanu środowiska na zdrowie i warunki życia ludzi oraz na zabytki,
4) działań oraz środków w szczególności administracyjnych i ekonomicznych, mających na celu ochronę środowiska,
5) planów, programów oraz analiz finansowych, związanych z podejmowaniem rozstrzygnięć istotnych dla ochrony środowiska.

Informacje, udostępnia się na pisemny wniosek. Informację niewymagającą wyszukiwania, która może być przekazana w formie ustnej, udostępnia się bez pisemnego wniosku. Organy administracji są obowiązane do prowadzenia publicznie dostępnych

wykazów danych o tych dokumentach oraz mogą zamieszczać w tych wykazach dane o dokumentach. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, wzór publicznie dostępnego wykazu, mając na uwadze zapewnienie przejrzystości wykazu i łatwości wyszukiwania zawartych w nim informacji.

W rozporządzeniu ministra zostaną ustalone:

1) zawartość wykazu, zawierającego w szczególności nazwy zamieszczonych w nim dokumentów, miejsca i daty ich wydania, miejsca przechowywania, oraz zastrzeżenia dotyczące udostępniania informacji,
2) forma i układ wykazu.

3. Państwowy monitoring środowiska oraz rozpowszechnianie informacji o środowisku

Źródłem informacji o środowisku jest w szczególności państwowy monitoring środowiska (Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o prawie ochrony środowiska). Państwowy monitoring środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Państwowy monitoring środowiska wspomaga działania na rzecz ochrony środowiska poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

1) jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
2) występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo-skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Państwowy monitoring środowiska obejmuje, uzyskiwane na podstawie badań monitoringowych, informacje w zakresie:

1) jakości powietrza,

2) jakości wód śródlądowych powierzchniowych i podziemnych oraz morskich wód wewnętrznych i wód morza terytorialnego,
3) jakości gleby i ziemi,
4) hałasu,
5) promieniowania jonizującego i pól elektromagnetycznych,
6) stanu zasobów środowiska, w tym lasów,
7) rodzajów i ilości substancji lub energii wprowadzanych do powietrza, wód, gleby i ziemi,
8) wytwarzania i gospodarowania odpadami.

Badania monitoringowe przeprowadza się w sposób cykliczny, stosując ujednolicone metody zbierania, gromadzenia i przetwarzania danych. Państwowy monitoring środowiska zbiera dane na podstawie:

1) pomiarów dokonywanych przez organy administracji, obowiązane na podstawie ustawy do wykonywania badań monitoringowych,
2) danych zbieranych w ramach statystyki publicznej, określanych corocznie w programach badań statystycznych statystyki publicznej,
3) informacji udostępnionych przez inne organy administracji,
4) pomiarów stanu środowiska, wielkości i rodzajów emisji, a także ewidencji, do których prowadzenia obowiązane są podmioty z mocy prawa albo na mocy decyzji,
5) innych pomiarów stanu środowiska, uzyskanych odpłatnie lub nieodpłatnie od podmiotów nie będących organami administracji.

Zasady funkcjonowania państwowego monitoringu środowiska oraz zadania organów Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie jego koordynacji określają przepisy ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska. Podmioty korzystające ze środowiska, obowiązane z mocy prawa oraz na mocy decyzji do pomiaru poziomu substancji lub energii w środowisku oraz

wielkości emisji, gromadzą i przetwarzają dane z zachowaniem zasad określonych w ustawie i nieodpłatnie udostępniają informacje na potrzeby państwowego monitoringu środowiska. Organy administracji obowiązane do wykonywania badań monitoringowych mają obowiązek wzajemnego, nieodpłatnego udostępniania informacji o środowisku. Inne organy administracji, dysponujące informacjami, które mogą być wykorzystane na potrzeby państwowego monitoringu środowiska, są obowiązane do ich nieodpłatnego udostępniania organom. Informacje te dotyczą:

1) klasyfikacji stref,
2) wyników pomiarów,
3) obszarów, na których obowiązują ograniczenia,
4) wyników pomiarów,
5) terenów,
6) wyników,
7) emisji i poboru wód, zgromadzone w wojewódzkiej bazie informacji o korzystaniu ze środowiska,
10) wyników badań emisji i poborów wód, które są umieszczane w szczególności w elektronicznych bazach danych, dostępnych za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych.

Dostępne bazy danych prowadzą:

1) wojewoda,
2) starosta,
3) wojewódzki inspektor ochrony środowiska.

Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, sposób udostępniania informacji. W rozporządzeniu ustalone zostaną:

1) minimalny zakres udostępnianych informacji,

2) forma udostępniania informacji.

4. Ochrona powietrza

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez (Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o prawie ochrony środowiska):

1) utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
2) zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu, co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi w drodze rozporządzenia:

1) dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu,
2) alarmowe poziomy niektórych substancji w powietrzu, których nawet krótkotrwałe przekroczenie może powodować zagrożenie dla zdrowia ludzi,
3) warunki, w jakich ustala się poziom substancji, takie jak temperatura i ciśnienie,
4) oznaczenie numeryczne substancji, pozwalające na jednoznaczną jej identyfikację,
5) okresy, dla których uśrednia się wyniki pomiarów - odrębnie dla dopuszczalnych poziomów substancji i odrębnie dla alarmowych poziomów substancji w powietrzu,
6) zróżnicowane dopuszczalne poziomy substancji w powietrzu dla:
   a) terenu kraju, z wyłączeniem obszarów parków narodowych i obszarów ochrony uzdrowiskowej,
   b) obszarów parków narodowych,
   c) obszarów ochrony uzdrowiskowej.

W rozporządzeniu mogą zostać ustalone:

1) dopuszczalna częstość przekraczania,

2) czas obowiązywania dopuszczalnych poziomów niektórych substancji dla terenu kraju, z wyłączeniem obszarów parków narodowych i obszarów ochrony uzdrowiskowej, oraz dla tych obszarów.

Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, może określić, w drodze rozporządzenia, standardy zapachowej jakości powietrza i metody oceny zapachowej jakości powietrza. W rozporządzeniu ustalone zostaną:

1) dopuszczalny poziom substancji zapachowych w powietrzu,
2) dopuszczalna częstość przekraczania poziomu substancji zapachowych w powietrzu,
3) zróżnicowane dopuszczalne częstości przekraczania poziomu substancji zapachowych w powietrzu w zależności od sposobu zagospodarowania terenu i jakości zapachu (neutralny, przyjemny, nieprzyjemny),
4) okresy, dla których uśrednia się wyniki pomiarów.

W rozporządzeniu może zostać ustalony czas obowiązywania standardów zapachowej jakości powietrza. Oceny jakości powietrza dokonuje się w strefach. Strefę stanowi:

1) aglomeracja o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy,
2) obszar powiatu nie wchodzący w skład aglomeracji.

Oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu oceny jakości powietrza w poszczególnych strefach wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje przynajmniej, co 5 lat, klasyfikacji stref, odrębnie pod kątem poziomu każdej substancji, wyodrębniając strefy, w których:

1) przekroczone są poziomy dopuszczalne,
2) poziom substancji nie przekracza poziomu dopuszczalnego i jest wyższy od górnego progu oszacowania,

3) poziom substancji nie przekracza górnego progu oszacowania i jest wyższy od dolnego progu oszacowania,

4) poziom substancji nie przekracza dolnego progu oszacowania.

Klasyfikację pod kątem poziomu określonej substancji przeprowadza się przed upływem 5 lat, jeżeli od poprzedniej klasyfikacji całkowita krajowa ilość tej substancji wprowadzanej do powietrza ulegnie zmianie, o co najmniej 20%. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje, co roku oceny poziomu substancji w powietrzu w danej strefie, a następnie dokonuje klasyfikacji stref, w których poziom:

1) choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji,

2) choćby jednej substancji mieści się pomiędzy poziomem dopuszczalnym a poziomem dopuszczalnym powiększonym o margines tolerancji,

3) substancji nie przekracza poziomu dopuszczalnego.

Jeżeli dla substancji nie został określony margines tolerancji, to obszar, na którym poziom tej substancji w powietrzu przekracza poziom dopuszczalny, zalicza się do strefy. Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, marginesy tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu. W rozporządzeniu ustalone zostaną:

1) oznaczenie numeryczne substancji, pozwalające na jednoznaczną jej identyfikację,

2) margines tolerancji, wyrażony jako malejąca wartość procentowa w stosunku do dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu w kolejnych latach.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu na podstawie pomiarów:

1) w aglomeracjach o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy,

2) w innych strefach:

a) w których poziom substancji w powietrzu jest wyższy od górnego progu oszacowania, a nie przekracza poziomu dopuszczalnego,

b) w których poziom substancji w powietrzu przekracza poziom dopuszczalny.

W innych przypadkach wojewódzki inspektor ochrony środowiska może dokonać oceny poziomu substancji w powietrzu na podstawie kombinacji pomiarów i metod modelowania albo samodzielnego stosowania modelowania lub innych technik szacowania. Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia, określi, w drodze rozporządzenia, sposoby, metody i zakres dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu, górne i dolne progi oszacowania dla substancji o ustalonych poziomach dopuszczalnych oraz metodyki referencyjne modelowania jakości powietrza.

W rozporządzeniu ustalone zostaną:

1) zakresy wymaganych pomiarów, z podziałem na pomiary ciągłe oraz okresowe w zależności od podziału na strefy,

2) kryteria lokalizacji punktów poboru próbek substancji przy prowadzeniu pomiarów z uwagi na:

   a) ochronę zdrowia ludzi,

   b) ochronę roślin,

   c) oddziaływanie transportu,

3) minimalna liczba stałych punktów pomiarowych przy prowadzeniu pomiarów:

   a) poziomów substancji w powietrzu wprowadzanych w sposób niezorganizowany lub z małych instalacji,

   b) poziomów substancji w powietrzu wprowadzanych z dużych instalacji,

   c) poziomów substancji w powietrzu ze względu na ochronę roślin,

4) sposób wyboru punktów pomiarowych,

5) przypadki, gdy ocena jakości powietrza może być dokonywana w oparciu o kombinacje metod pomiarowych i modelowania oraz wyłącznie w oparciu o metody modelowania lub inne metody szacowania w zależności od podziału na strefy,

6) metodyki referencyjne.

W rozporządzeniu mogą zostać ustalone:

1) dopuszczalna częstość przekraczania progów oszacowania,

2) sposób określania częstości przekraczania progów oszacowania.

Dla stref wojewoda, po zasięgnięciu opinii właściwych starostów, określa, w drodze rozporządzenia, program ochrony powietrza, mający na celu osiągnięcie dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu. Dla stref, w których został przekroczony poziom więcej niż jednej substancji, sporządza się wspólny program ochrony powietrza dotyczący wszystkich tych substancji. Jeżeli przyczyny wywołujące przekroczenie w strefach występują na terenie innego województwa niż zlokalizowane są strefy, właściwi wojewodowie współdziałają w sporządzaniu programów. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać programy ochrony powietrza. W rozporządzeniu ustalone zostaną:

1) forma sporządzania programu,

2) niezbędne części składowe programu,

3) zakres zagadnień, które powinny zostać określone i ocenione w programie.

W przypadku ryzyka występowania przekroczeń dopuszczalnych lub alarmowych poziomów substancji w powietrzu w danej strefie wojewoda, po zasięgnięciu opinii właściwego starosty, określi, w drodze rozporządzenia, plan działań krótkoterminowych, w którym ustala się działania mające na celu:

1) zmniejszenie ryzyka wystąpienia takich przekroczeń,

2) ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

Plan działań krótkoterminowych powinien w szczególności zawierać:

1) listę podmiotów korzystających ze środowiska, obowiązanych do ograniczenia lub zaprzestania wprowadzania z instalacji gazów lub pyłów do powietrza,
2) sposób organizacji i ograniczeń lub zakazu ruchu pojazdów i innych urządzeń napędzanych silnikami spalinowymi,
3) sposób postępowania organów, instytucji i podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli w przypadku wystąpienia przekroczeń,
4) określenie trybu i sposobu ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń.

Przepisów w zakresie obowiązku określania planu działań krótkoterminowych w przypadku wystąpienia przekroczenia dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu oraz obowiązku wdrażania tych planów nie stosuje się do stref w odniesieniu do substancji, których poziomy są przekroczone. Wojewoda niezwłocznie powiadamia społeczeństwo oraz podmioty, w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie, o ryzyku wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych albo alarmowych poziomów substancji w powietrzu albo o wystąpieniu takich przekroczeń. Powiadomienie powinno zawierać w szczególności:

1) datę, godzinę i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia albo przekroczenie, oraz przyczyny tego stanu,
2) prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, obszaru, którego dotyczy, oraz czasu trwania przekroczenia albo ryzyka jego wystąpienia,
3) wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte,
4) informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska przekazuje Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska:

1) wyniki klasyfikacji stref,

2) wyniki pomiarów,

3) wyniki oceny poziomów substancji w powietrzu i wyniki klasyfikacji stref,

4) informacje o stwierdzonych przekroczeniach alarmowych poziomów substancji w powietrzu.

Wojewoda przekazuje ministrowi właściwemu do spraw środowiska informację o programach ochrony powietrza. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób przekazywania informacji. W rozporządzeniu ustalone zostaną:

1) terminy przekazywania informacji,

2) forma przekazywanych informacji,

3) układ przekazywanych informacji,

4) wymagane techniki przekazywania informacji.

Na obszarze, na którym istnieje przekroczenie dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu, w odniesieniu do zakładów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, wojewoda może, w drodze decyzji, nałożyć na podmiot korzystający ze środowiska, który prowadzi działalność powodującą wprowadzanie substancji do powietrza, obowiązek prowadzenia pomiarów poziomów tej substancji w powietrzu. Podmiot obowiązany jest przechowywać wyniki pomiarów przez 5 lat od zakończenia roku kalendarzowego, którego dotyczą. Postępowanie w przedmiocie wydania decyzji wszczyna się z urzędu. Wojewoda może, w drodze rozporządzenia, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na środowisko lub na zabytki określić dla terenu województwa bądź jego części rodzaje lub jakość paliw dopuszczonych do stosowania, a także sposób realizacji i kontroli tego obowiązku.

5. Ochrona wód

Ochrona wód polega na zapewnieniu ich jak najlepszej jakości, w tym utrzymywaniu ilości wody na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej, w szczególności przez:

1) utrzymywanie jakości wód powyżej albo co najmniej na poziomie wymaganym w przepisach,
2) doprowadzanie jakości wód co najmniej do wymaganego przepisami poziomu, gdy nie jest on osiągnięty.

Poziom jakości wód jest określany z uwzględnieniem ilości substancji i energii w wodach oraz stopnia zdolności funkcjonowania ekosystemów wodnych. Wody podziemne i obszary ich zasilania podlegają ochronie polegającej w szczególności na:

1) zmniejszaniu ryzyka zanieczyszczenia tych wód poprzez ograniczenie oddziaływania na obszary ich zasilania,
2) utrzymywaniu równowagi zasobów tych wód.

Tworzy się w szczególności, na zasadach określonych ustawą - Prawo wodne, obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych. Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, wody podziemne przeznacza się na zaspokojenie potrzeb bytowych ludzi.

Organy administracji planują i realizują działania w zakresie ochrony poziomu jakości wód uwzględniające obszary zlewni hydrograficznych. Przy planowaniu i realizacji przedsięwzięcia powinny być stosowane rozwiązania, które ograniczą zmianę stosunków wodnych do rozmiarów niezbędnych ze względu na specyfikę przedsięwzięcia. Jeżeli konieczna jest czasowa zmiana stosunków wodnych, jest ona dopuszczalna wyłącznie w okresie niezbędnym. Każdy, kto czasowo doprowadził do zmiany stosunków wodnych, jest obowiązany do podjęcia działań w celu ich przywrócenia, gdy zmiana ta przestanie być niezbędna.

6. Ochrona powierzchni ziemi

Ochrona powierzchni ziemi polega na zapewnieniu jak najlepszej jej jakości, w szczególności poprzez (Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o prawie ochrony środowiska):

1) racjonalne gospodarowanie,
2) zachowanie wartości przyrodniczych,
3) zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania,
4) ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania,
5) utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów,
6) doprowadzenie jakości gleby i ziemi co najmniej do wymaganych standardów, gdy nie są one dotrzymane,
7) zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem archeologicznych zabytków.

Władający powierzchnią ziemi, na której występuje zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, jest obowiązany do przeprowadzenia ich rekultywacji. Jeżeli władający powierzchnią ziemi wykaże, iż zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, dokonane po dniu objęcia przez niego władania, spowodował inny wskazany podmiot, to obowiązek rekultywacji spoczywa na tym podmiocie. Jeżeli zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie terenu odbyło się za zgodą lub wiedzą władającego powierzchnią ziemi, jest on obowiązany do ich rekultywacji solidarnie ze sprawcą. Starosta dokonuje rekultywacji, jeżeli:

1) podmiot, który spowodował zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, nie dysponuje prawami do powierzchni ziemi, pozwalającymi na jej przeprowadzenie, lub

2) nie można wszcząć postępowania egzekucyjnego dotyczącego obowiązku rekultywacji albo egzekucja okazała się bezskuteczna, lub

3) zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu nastąpiło w wyniku klęski żywiołowej.

Starosta dokonuje rekultywacji także wówczas, gdy z uwagi na zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku konieczne jest natychmiastowe jej dokonanie. Koszty rekultywacji ponosi podmiot, który spowodował zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu. Obowiązek poniesienia kosztów rekultywacji, ich wysokość oraz sposób uiszczenia określa, w drodze decyzji, starosta.

Rekultywacja w związku z niekorzystnym przekształceniem naturalnego ukształtowania terenu polega na jego przywróceniu do stanu poprzedniego. Rekultywacja zanieczyszczonej gleby lub ziemi polega na ich przywróceniu do stanu wymaganego standardami jakości. Standard jakości określa zawartość niektórych substancji w glebie albo ziemi, poniżej których żadna z funkcji pełnionych przez powierzchnię ziemi nie jest naruszona. Funkcję pełnioną przez powierzchnię ziemi ocenia się na podstawie jej faktycznego zagospodarowania i wykorzystania gruntu, chyba że inna funkcja wynika z planu zagospodarowania przestrzennego. Gleba i ziemia używane do prac ziemnych, w tym używane do tego celu osady pochodzące z dna zbiorników powierzchniowych wód stojących lub wód płynących, nie mogą przekraczać standardów jakości.

Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, w drodze rozporządzenia, określi standardy jakości gleby i ziemi, uwzględniając naturalne stężenia substancji w środowisku. W rozporządzeniu zostaną uwzględnione:

1) grupy rodzajów gruntów - według kryterium ich funkcji aktualnej lub planowanej,

2) standardy jakości gleby lub ziemi jako zawartości niektórych substancji w glebie albo ziemi, zróżnicowane dla poszczególnych grup rodzajów gruntów oraz z uwagi na wodoprzepuszczalność i głębokość.

Minister właściwy do spraw środowiska, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, uwzględniając naturalne stężenia substancji w środowisku, może określić, w drodze rozporządzenia:

1) standardy jakości gleby albo ziemi, używanych do określonych prac ziemnych, w tym używanych do tego celu osadów pochodzących z dna zbiorników powierzchniowych wód stojących lub wód płynących,
2) referencyjne metodyki wykonywania badania jakości gleby lub ziemi,
3) referencyjne metodyki modelowania rozprzestrzeniania substancji w glebie i ziemi.

Obowiązany do rekultywacji powinien uzgodnić jej warunki z organem ochrony środowiska. Uzgodnienie następuje w drodze decyzji określającej zakres, sposób i termin zakończenia rekultywacji. We wniosku o uzgodnienie należy wskazać:

1) obszar wymagający rekultywacji,
2) funkcje pełnione przez wymagającą rekultywacji powierzchnię ziemi,
3) planowany zakres i sposób rekultywacji oraz termin jej zakończenia.

Na obszarze, na którym istnieje przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi, starosta może, w drodze decyzji, nałożyć na władający powierzchnią ziemi podmiot korzystający ze środowiska, obowiązany do rekultywacji, obowiązek prowadzenia pomiarów zawartości substancji w glebie lub ziemi. Podmiot obowiązany jest w tym przypadku przechowywać wyniki pomiarów przez 5 lat od zakończenia roku kalendarzowego, którego dotyczą. Postępowanie w przedmiocie wydania decyzji wszczyna się z urzędu. Starosta określa, w drodze decyzji, zakres, sposób oraz termin rozpoczęcia i zakończenia rekultywacji. Władający powierzchnią ziemi obowiązany jest umożliwić prowadzenie rekultywacji z

zachowaniem warunków określonych w decyzji. Postępowanie w przedmiocie wydania decyzji wszczyna się z urzędu.

Oceny jakości gleby i ziemi oraz obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Starosta prowadzi okresowe badania jakości gleby i ziemi. Minister właściwy do spraw środowiska może określić, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób prowadzenia badań. W rozporządzeniu zostaną ustalone:

1) sposób wyboru punktów poboru próbek,
2) wymagana częstotliwość pobierania próbek.

W rozporządzeniu mogą zostać ustalone sposoby prezentacji wyników badań. W przypadku stwierdzenia naruszenia standardów jakości gleby lub ziemi wojewódzki inspektor ochrony środowiska przekazuje staroście wyniki pomiarów.

Starosta prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie standardów jakości gleby lub ziemi, z wyszczególnieniem obszarów, na których obowiązek rekultywacji obciąża starostę. Kolejność realizowania przez starostę zadań w zakresie rekultywacji powierzchni ziemi określają powiatowe programy ochrony środowiska. Starosta może przeprowadzić rekultywację powierzchni ziemi pomimo nie ujęcia zadania w programie, jeżeli stwierdzi, iż nie przeprowadzenie rekultywacji spowoduje pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrożenie życia lub zdrowia ludzi.

7. Organy administracyjne oraz instytucje ochrony środowiska

Organami ochrony środowiska są (Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o prawie ochrony środowiska):

1) wójt, burmistrz lub prezydent miasta,
2) starosta,

3) wojewoda,

4) minister właściwy do spraw środowiska.

Organy Inspekcji Ochrony Środowiska działające na podstawie przepisów ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska wykonują zadania w zakresie ochrony środowiska, jeżeli ustawa tak stanowi. Wojewoda jest właściwy w sprawach:

1) przedsięwzięć i zdarzeń:

   a) na terenach zakładów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako przedsięwzięcie mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla którego sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest obowiązkowe,

   b) na terenach zamkniętych,

2) przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko, dla którego sporządzenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest obowiązkowe.

W przypadku zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest właściwy w sprawach:

1) wydawania decyzji,

2) przyjmowania wyników pomiarów,

3) przyjmowania zgłoszeń.

Marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta sprawują kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tych organów. Marszałek województwa, starosta oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta mogą upoważnić do wykonywania funkcji kontrolnych pracowników podległych im urzędów marszałkowskich, powiatowych, miejskich lub gminnych lub funkcjonariuszy straży gminnych. Kontrolujący, wykonując kontrolę, jest uprawniony do:

1) wstępu wraz z rzeczoznawcami i niezbędnym sprzętem przez całą dobę na teren nieruchomości, obiektu lub ich części, na których prowadzona jest działalność gospodarcza, a w godzinach od 6 do 22 - na pozostały teren,
2) przeprowadzania badań lub wykonywania innych niezbędnych czynności kontrolnych,
3) żądania pisemnych lub ustnych informacji oraz wzywania i przesłuchiwania osób w zakresie niezbędnym do ustalenia stanu faktycznego,
4) żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli.

Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta, marszałek województwa lub osoby przez nich upoważnione są uprawnieni do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta lub marszałek województwa występują do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli organy te stwierdzą naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić, przekazując dokumentację sprawy. Kierownik kontrolowanego podmiotu oraz kontrolowana osoba fizyczna obowiązani są umożliwić przeprowadzanie kontroli. Z czynności kontrolnych kontrolujący sporządza protokół, którego jeden egzemplarz doręcza kierownikowi kontrolowanego podmiotu lub kontrolowanej osobie fizycznej. Protokół podpisują kontrolujący oraz kierownik kontrolowanego podmiotu lub kontrolowana osoba fizyczna, którzy mogą wnieść do protokołu zastrzeżenia i uwagi wraz z uzasadnieniem. W razie odmowy podpisania protokołu przez kierownika kontrolowanego podmiotu lub kontrolowaną osobę fizyczną kontrolujący umieszcza o tym wzmiankę w protokole, a

odmawiający podpisu może, w terminie 7 dni, przedstawić swoje stanowisko na piśmie wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, staroście lub marszałkowi województwa.

Organem ochrony środowiska właściwym w sprawach postępowania w sprawach oceny oddziaływania na środowisko dla planów i programów, o których mowa w ustawie, jest:

1) minister właściwy do spraw środowiska - w stosunku do postępowań przeprowadzanych przez centralny organ administracji rządowej,
2) wojewoda - w stosunku do pozostałych postępowań.

Jeżeli przepis ustawy nie stanowi inaczej, właściwy miejscowo do prowadzenia sprawy, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, jest organ właściwy ze względu na położenie nieruchomości, na której terenie planuje się lub realizuje przedsięwzięcie związane z przedmiotem postępowania. Jeżeli nieruchomość położona jest na terenie działania więcej niż jednego organu, właściwy jest organ, na którego terenie działania znajduje się większa część nieruchomości; organ ten wydaje przewidziane prawem decyzje w uzgodnieniu z pozostałymi właściwymi organami. Wymogu uzgodnienia lub opiniowania przez organ ochrony środowiska nie stosuje się, jeżeli organ właściwy do prowadzenia postępowania w sprawie jest jednocześnie organem uzgadniającym lub opiniującym. Wymogu uzgodnienia lub opiniowania przez organ ochrony środowiska nie stosuje się, jeżeli organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie jest wojewoda, a organem uzgadniającym lub opiniującym jest starosta. Przepis ten stosuje się odpowiednio, jeżeli organem uzgadniającym lub opiniującym jest organ opracowujący projekt dokumentu lub wprowadzający zmiany do przyjętego dokumentu. Właściwi ministrowie zapewniają warunki niezbędne do realizacji przepisów o ochronie środowiska przez podległe i nadzorowane jednostki organizacyjne.

Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzeń:

1) określi organy odpowiadające za nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie środowiska w jednostkach wojskowych i innych jednostkach organizacyjnych

podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych, uwzględniając specyfikę i charakter zadań realizowanych przez te organy,

2) może określić, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, szczegółowe sposoby realizacji przepisów o ochronie środowiska w jednostkach wojskowych i innych jednostkach organizacyjnych podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych.

W rozporządzeniu zostaną ustalone:

1) organy odpowiadające za nadzór,
2) zakres odpowiedzialności jednostek podległych i nadzorowanych,
3) przysługujące kompetencje w zakresie wykonywanych zadań.

Minister Obrony Narodowej może określić, w drodze rozporządzenia, formę, zakres, układ, techniki i terminy przedstawiania przez jednostki nadzorowane organom nadzorczym, informacji o istotnym znaczeniu dla zapewnienia przestrzegania przepisów o ochronie środowiska. Minister, wydając rozporządzenia, uwzględni specyfikę funkcjonowania Sił Zbrojnych:

1) w zakresie eksploatowania charakterystycznej infrastruktury,
2) w toku działalności szkoleniowej,
3) w toku innej szczególnej działalności mającej związek z koniecznością spełnienia wymagań ochrony środowiska.

Instytucjami ochrony środowiska są:

1) Państwowa Rada Ochrony Środowiska,
2) komisje do spraw ocen oddziaływania na środowisko,
3) fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

8. Monitoring składowisk odpadów

Monitoring składowiska odpadów obejmuje (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów):

1) fazę przedeksploatacyjną - okres do dnia uzyskania pozwolenia na użytkowanie składowiska odpadów;
2) fazę eksploatacji - okres od dnia uzyskania pozwolenia na użytkowanie składowiska odpadów do dnia uzyskania zgody na zamknięcie składowiska odpadów;
3) fazę poeksploatacyjną - okres 30 lat, licząc od dnia uzyskania decyzji o zamknięciu składowiska odpadów.

Monitoring w fazie przedeksploatacyjnej ma na celu ocenę stanu wyjściowego (ustalenie tła) i polega na:

1) określeniu średnich danych meteorologicznych właściwych dla lokalizacji składowiska odpadów, wynikających z krajowej sieci meteorologicznej;
2) kontroli poprawności wykonania elementów składowiska odpadów służących do prowadzenia monitoringu, w szczególności poprawności wykonania otworów obserwacyjnych dla wód podziemnych oraz ustabilizowania reperów geodezyjnych;
3) pomiarze i ocenie zgodności z przewidywanym w projekcie budowy składowiska odpadów poziomem wód podziemnych w wykonanych otworach obserwacyjnych;
4) wyznaczeniu w instrukcji eksploatacji składowiska odpadów miejsc poboru prób oraz substancji do dalszych badań monitoringowych dla gazu składowiskowego, o ile będzie on występował na składowisku odpadów, zgodnie z przewidzianym rodzajem składowanych odpadów;
5) wyznaczeniu w instrukcji eksploatacji składowiska odpadów miejsc poboru prób oraz parametrów wskaźnikowych do dalszych badań monitoringowych osobno dla

wód powierzchniowych, odciekowych i podziemnych, zgodnie z przewidzianym rodzajem składowanych odpadów, z uwzględnieniem stwierdzonego przed rozpoczęciem eksploatacji składowiska odpadów składu wód powierzchniowych i podziemnych; dla wód podziemnych ustala się parametry wskaźnikowe jak dla wód odciekowych;

6) ustaleniu tła geochemicznego wód powierzchniowych i wód podziemnych w miejscach, które według zatwierdzonej instrukcji eksploatacji składowiska odpadów są wskazane do monitoringu w dalszych fazach.

Dla gazu składowiskowego wymagany jest monitoring następujących substancji:

1) metan (CH4);
2) dwutlenek węgla (CO2);
3) tlen (O2).

Spośród parametrów dla wód powierzchniowych i odciekowych dla składowisk odpadów niebezpiecznych oraz składowisk odpadów innych niż niebezpieczne wymagany jest monitoring następujących parametrów wskaźnikowych:

1) odczyn (pH);
2) przewodność elektrolityczna właściwa.

Dla składowisk przyjmujących odpady komunalne wymagany jest dodatkowo monitoring następujących parametrów wskaźnikowych:

1) ogólny węgiel organiczny (OWO);
2) zawartość poszczególnych metali ciężkich (Cu, Zn, Pb, Cd, Cr+6, Hg);
3) suma wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Dodatkowe parametry wskaźnikowe dla wód powierzchniowych i odciekowych mogą zostać wybrane wyłącznie z listy określonej w przepisach dotyczących klasyfikacji wód (wartości wskaźników zanieczyszczeń śródlądowych wód powierzchniowych); parametry te powinny

być ustalane zgodnie z przewidzianym rodzajem składowanych odpadów. Badania parametrów wskaźnikowych i substancji prowadzą laboratoria badawcze posiadające wdrożony system jakości w rozumieniu przepisów o normalizacji.

Monitoring w fazie eksploatacji polega na:

1) badaniu wielkości opadu atmosferycznego z pomiarów prowadzonych na terenie składowiska odpadów lub poza nim, o ile w trakcie oceny stanu wyjściowego wskazano stację meteorologiczną reprezentatywną dla lokalizacji składowiska odpadów;
2) badaniu substancji i parametrów wskaźnikowych w wodach powierzchniowych, odciekowych, podziemnych i gazie składowiskowym;
3) pomiarze poziomu wód podziemnych w otworach obserwacyjnych;
4) kontroli struktury i składu masy składowiska odpadów pod kątem zgodności z pozwoleniem na budowę składowiska odpadów oraz instrukcją eksploatacji składowiska odpadów; obowiązek ten nie dotyczy składowisk przyjmujących wyłącznie odpady jednego rodzaju wymienione w katalogu odpadów w podgrupie 01 01 Odpady z wydobywania kopalin oraz rodzaju odpadów 01 03 81 Odpady z flotacyjnego wzbogacania rud metali nieżelaznych inne niż wymienione w 01 03 80;
5) kontroli osiadania powierzchni składowiska odpadów w oparciu o ustalone repery.

Monitoring w fazie poeksploatacyjnej polega na:

1) badaniu wielkości opadu atmosferycznego z pomiarów prowadzonych na terenie składowiska odpadów lub poza nim, o ile w trakcie oceny stanu wyjściowego lub procedury zamknięcia składowiska odpadów wskazano stację meteorologiczną reprezentatywną dla lokalizacji składowiska odpadów;
2) pomiarze poziomu wód podziemnych;
3) kontroli osiadania powierzchni składowiska odpadów w oparciu o ustalone repery;

4) badaniu parametrów wskaźnikowych w wodach powierzchniowych, odciekowych, podziemnych i gazie składowiskowym.

Badanie wielkości opadu atmosferycznego odbywa się raz dziennie w fazie eksploatacji i fazie poeksploatacyjnej. Zakres parametrów wskaźnikowych oraz minimalną częstotliwość badań wód powierzchniowych, odciekowych, podziemnych oraz gazu składowiskowego w poszczególnych fazach eksploatacji składowiska odpadów określa załącznik do rozporządzenia obejmuje (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów). Jeżeli z wyników monitoringu prowadzonego przez okres 5 lat od zamknięcia składowiska odpadów wynika, że składowisko nie oddziałuje na środowisko, właściwy organ może zmniejszyć częstotliwość badań poszczególnych parametrów wskaźnikowych, nie rzadziej jednak niż raz na 2 lata, a dla przewodności elektrolitycznej właściwej nie rzadziej niż raz na rok. Pomiar wielkości przepływu i składu płynących wód powierzchniowych, o ile występują one w bezpośrednim otoczeniu składowiska opadów, odbywa się w nie mniej niż dwóch punktach: jeden w górnym biegu każdego cieku, powyżej składowiska odpadów, drugi w dolnym biegu, poniżej składowiska odpadów. Pomiar objętości i składu wód odciekowych odbywa się w każdym miejscu ich gromadzenia, przed ich oczyszczeniem. Jeżeli składowisko odpadów wyposażone jest w instalację oczyszczającą wody odciekowe, w każdym miejscu odprowadzania oczyszczonych wód odciekowych ze składowiska odpadów dokonuje się pomiaru składu wód odciekowych oczyszczonych w celu kontroli skuteczności procesu oczyszczania. Pomiar emisji gazu składowiskowego odbywa się w reprezentatywnych częściach składowiska odpadów, ustalonych w instrukcji eksploatacji składowiska odpadów, w miejscach jego gromadzenia, przed wlotem do instalacji oczyszczania i wykorzystania lub unieszkodliwiania gazu składowiskowego.

Ilość, głębokość oraz sposób budowy otworów do poboru prób oraz badań składu wód podziemnych określa szczegółowo pozwolenie na budowę składowiska odpadów; ilość otworów nie może być jednak mniejsza niż 3 otwory dla każdego z poziomów wodonośnych, o których mowa w ust. 2, z czego jeden powinien znajdować się na dopływie wód podziemnych, dwa pozostałe - na przewidywanym odpływie wód podziemnych. Jeżeli pod składowiskiem odpadów występuje więcej niż jeden poziom wodonośny, w tym użytkowe poziomy wodonośne, konieczny jest monitoring poziomów wodonośnych do pierwszego użytkowego poziomu wodonośnego włącznie. Przynajmniej raz w roku w fazie eksploatacji i w fazie poeksploatacyjnej powinien być badany przebieg osiadania powierzchni składowiska odpadów. Ocenie podlega przebieg osiadania powierzchni składowiska odpadów wyznaczany metodami geodezyjnymi, z wykorzystaniem ustalonych reperów, oraz stateczność zboczy określana metodami geotechnicznymi.

Przynajmniej raz w roku, w fazie eksploatacji, powinno być prowadzone badanie struktury i składu masy składowanych odpadów; celem badania powinno być określenie powierzchni i objętości zajmowanej przez odpady oraz struktury składowanych odpadów. Jeżeli zarządzający składowiskiem odpadów wystąpi do właściwego organu o rozszerzenie listy odpadów dopuszczonych do składowania na składowisku odpadów, przed zatwierdzeniem instrukcji eksploatacji konieczne jest ponowne wykonanie oceny stanu wyjściowego z wyznaczeniem parametrów wskaźnikowych oraz, o ile którykolwiek z parametrów nie był dotychczas badany, wykonanie analizy próbek z uwzględnieniem występowania nowych parametrów wskaźnikowych. W składowiskach odpadów, które nie mają otworów do poboru prób, wykonuje się takie otwory w terminie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

9. Rodzaj wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji i urządzeń

Rozporządzenie określa wymagania w zakresie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia, które prowadzący instalację lub użytkownicy urządzeń mają obowiązek przekazywać właściwym organom ochrony środowiska, a także terminy i sposób prezentacji wyników tych pomiarów, w szczególności (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 lutego 2003 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia, przekazywanych właściwym organom ochrony środowiska oraz terminu i sposobów ich prezentacji):

1) przypadki, w których wymagane jest przedkładanie wyników pomiarów z uwagi na:
   a) rodzaj instalacji lub urządzenia,
   b) nominalną wielkość emisji,
   c) parametry charakteryzujące wydajność lub moc instalacji lub urządzenia;
2) formę przedkładanych wyników pomiarów;
3) układ przekazywanych wyników pomiarów;
4) wymagane techniki przekazywania wyników pomiarów;
5) terminy przedkładania wyników pomiarów w zależności od ich rodzajów.

Właściwemu organowi ochrony środowiska przedkłada się wyniki pomiarów emisji substancji lub energii wprowadzanej do środowiska, prowadzonych dla wszystkich instalacji lub urządzeń, na które został nałożony obowiązek ich prowadzenia. Właściwemu organowi ochrony środowiska przedkłada się wyniki okresowych pomiarów emisji substancji lub energii wprowadzanej do środowiska z oczyszczalni:

1) ścieków komunalnych o obciążeniu wyrażonym równoważną liczbą mieszkańców nie mniejszym niż 2 000 RLM (Równoważna Liczba Mieszkańców);

2) ścieków przemysłowych biologicznie rozkładalnych, z sektorów określonych w przepisach w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego, o obciążeniu nie mniejszym niż 4 000 RLM;
3) ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe;
4) pozostałych ścieków przemysłowych - z zakładów pobierających wodę w ilości większej niż 100 m3/dobę, które dokonują systematycznego pomiaru ilości pobieranej wody.

Wyniki ciągłych i okresowych pomiarów emisji substancji lub energii wprowadzanej do środowiska należy przedkładać w formie pisemnej. Wyniki ciągłych pomiarów emisji substancji do powietrza przekazuje się w układzie obejmującym wyniki pomiarów, bilans ładunków substancji wprowadzonych do powietrza oraz analizę statystyczną wyników w odniesieniu do dopuszczalnych do wprowadzenia do powietrza ilości substancji zanieczyszczających, w oparciu o oprogramowanie będące elementem systemu do ciągłego pomiaru emisji. Układ wyników okresowych pomiarów emisji substancji do powietrza określa załącznik nr 1 do rozporządzenia (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 lutego 2003 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia, przekazywanych właściwym organom ochrony środowiska oraz terminu i sposobów ich prezentacji).Układ wyników okresowych pomiarów ilości i jakości ścieków określa załącznik nr 2 do rozporządzenia (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 lutego 2003 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia, przekazywanych właściwym organom ochrony środowiska oraz terminu i sposobów ich prezentacji).Układ wyników okresowych pomiarów hałasu w środowisku pochodzącego od instalacji lub zakładu określa załącznik nr 3 do rozporządzenia (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 lutego 2003 r. w sprawie

rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia, przekazywanych właściwym organom ochrony środowiska oraz terminu i sposobów ich prezentacji). Jeżeli istnieją możliwości techniczne i ekonomiczne, wyniki ciągłych pomiarów emisji substancji lub energii wprowadzanej do środowiska mogą być przedkładane za pośrednictwem publicznych sieci telekomunikacyjnych. Wyniki ciągłych i okresowych pomiarów emisji substancji lub energii wprowadzanej do środowiska przekazuje się właściwemu organowi ochrony środowiska:

1) dla pomiarów ciągłych oraz pomiarów okresowych wykonywanych z częstotliwością mniejszą niż miesiąc - w terminie 30 dni od dnia zakończenia kwartału, w którym pomiary zostały wykonane;
2) w pozostałych przypadkach - w terminie 30 dni od dnia zakończenia pomiaru.

Wyniki wstępnych pomiarów emisji substancji lub energii wprowadzanej do środowiska, prowadzone dla instalacji lub urządzenia nowo zbudowanego lub zmienionego w istotny sposób, z których emisja wymaga pozwolenia, przekazuje się właściwemu organowi ochrony środowiska w formie i układzie, określonych dla pomiarów okresowych.

10. Wymagania w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji

Rozporządzenie określa wymagania w zakresie pomiarów wielkości emisji, do których prowadzenia są obowiązani prowadzący instalację oraz użytkownicy urządzeń, w tym w szczególności (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji):

1) przypadki, w których jest wymagany ciągły pomiar emisji z instalacji;
2) przypadki, w których są wymagane okresowe pomiary emisji z instalacji albo urządzenia, oraz częstotliwości prowadzenia tych pomiarów;
3) referencyjne metodyki wykonywania pomiarów;

4) sposób ewidencjonowania przeprowadzonych pomiarów.

Wymagania w zakresie pomiarów wielkości emisji do wód lub do ziemi, do których prowadzenia są obowiązani prowadzący instalację oraz użytkownicy urządzeń, określają przepisy w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego.

Ciągłe pomiary emisji do powietrza prowadzi się dla następujących instalacji spalania paliw:

1) o łącznej nominalnej mocy cieplnej nie mniejszej niż 300 MW, dla których wniosek o pozwolenie na budowę złożono przed dniem 27 listopada 2002 r., jeżeli instalacje te zostaną oddane do użytku nie później niż do dnia 27 listopada 2003 r.;
2) o łącznej nominalnej mocy cieplnej nie mniejszej niż 100 MW, dla których wniosek o pozwolenie na budowę złożono po dniu 26 listopada 2002 r. lub które zostaną oddane do użytku po dniu 27 listopada 2003 r.

Ciągłe pomiary emisji do powietrza prowadzi się od dnia 27 listopada 2004 r. dla wszystkich instalacji spalania paliw o łącznej nominalnej mocy cieplnej nie mniejszej niż 100 MW, bez względu na datę złożenia wniosku o pozwolenie na budowę i oddania instalacji do użytku. Łączna nominalna moc cieplna oznacza sumę nominalnych mocy cieplnych źródeł, z których gazy odlotowe są odprowadzane do powietrza wspólnym emitorem. Ciągłe pomiary emisji do powietrza prowadzi się dla instalacji turbin gazowych o łącznej nominalnej mocy cieplnej nie mniejszej niż 100 MW, dla których decyzję o pozwoleniu na budowę wydano po dniu 30 czerwca 2002 r. lub które zostaną oddane do użytku po dniu 27 listopada 2003 r. Ciągłe pomiary emisji do powietrza prowadzi się od dnia 27 listopada 2004 r. dla wszystkich instalacji turbin gazowych o łącznej nominalnej mocy cieplnej nie mniejszej niż 100 MW, bez względu na datę wydania decyzji o pozwoleniu na budowę i oddania instalacji do użytku, z wyłączeniem instalacji turbin gazowych na platformach wiertniczych.

Ciągłe i okresowe pomiary emisji do powietrza prowadzi się dla następujących instalacji albo urządzeń:

1) spalania lub współspalania odpadów komunalnych o nominalnej zdolności przerobowej odpadów nie mniejszej niż jeden Mg/h, dla których wniosek o wydanie decyzji złożono przed dniem 28 grudnia 2002 r., jeżeli zostaną oddane do użytku nie później niż do dnia 28 grudnia 2003 r.;
2) spalania lub współspalania odpadów niebezpiecznych, dla których wniosek o wydanie decyzji złożono przed dniem 28 grudnia 2002 r., jeżeli zostaną oddane do użytku nie później niż do dnia 28 grudnia 2003 r.;
3) spalania lub współspalania odpadów, dla których wniosek o wydanie decyzji złożono po dniu 27 grudnia 2002 r. lub które zostaną oddane do użytku po dniu 28 grudnia 2003 r.

Ciągłe i okresowe pomiary emisji do powietrza prowadzi się od dnia 28 grudnia 2005 r. dla instalacji albo urządzeń spalania lub współspalania odpadów innych niż komunalne lub niebezpieczne, dla których wniosek o wydanie decyzji złożono przed dniem 28 grudnia 2002r., jeżeli zostaną oddane do użytku nie później niż do dnia 28 grudnia 2003 r.

Ciągłe lub okresowe pomiary emisji do powietrza lotnych związków organicznych, zwanych dalej *„LZO"*, przez które rozumie się każdy związek organiczny mający w temperaturze 293,15 K prężność par nie mniejszą niż 0,01 kPa bądź posiadający analogiczną lotność w szczególnych warunkach użytkowania, prowadzi się dla następujących instalacji, w których są stosowane rozpuszczalniki organiczne i w których dotrzymanie standardów emisyjnych wymaga stosowania urządzeń ograniczających wielkość emisji LZO:

1) gorącego offsetu rotacyjnego, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 15 Mg/rok;

2) rotograwiury publikacyjnej, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 25 Mg/rok;

3) sitodruku rotacyjnego na tkaninie lub tekturze, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 30 Mg/rok;

4) innych rodzajów rotograwiury i sitodruku rotacyjnego, fleksografii, laminowania lub lakierowania, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 15 Mg/rok;

5) do czyszczenia na sucho mebli, odzieży i innych podobnych produktów, z wyjątkiem ręcznego usuwania plam i zabrudzeń;

6) do czyszczenia powierzchni z zastosowaniem LZO, klasyfikowanych w przepisach rozporządzenia[(5)] Ministra Zdrowia z dnia 3 lipca 2002 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. Nr 129, poz. 1110) jako R40, R45, R46, R60 lub R61, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż jeden Mg/rok;

7) do innych rodzajów czyszczenia powierzchni, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 2 Mg/rok;

8) do lakierowania lub obróbki wykończeniowej pojazdów, w tym w ramach napraw;

9) do powlekania zwijanych metali walcowanych (stali, aluminium, stopów miedzi), których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 25 Mg/rok;

10) do innych rodzajów powlekania metali, tworzyw sztucznych, tkanin, włókien, folii lub papieru, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 5 Mg/rok;

11) do powlekania drutu nawojowego, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 5 Mg/rok;

12) do powlekania drewna lub wyrobów drewnopochodnych, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 15 Mg/rok;

13) do impregnowania drewna lub wyrobów drewnopochodnych, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 25 Mg/rok;

14) do powlekania skór, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 10 Mg/rok;

15) do produkcji obuwia, w tym jego części, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 5 Mg/rok;

16) do laminowania drewna lub tworzyw sztucznych, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 5 Mg/rok;

17) do nakładania kleju, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 5 Mg/rok;

18) do wytłaczania tłuszczów zwierzęcych, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 10 Mg/rok;

19) do wytłaczania lub rafinowania oleju roślinnego, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 10 Mg/rok;

20) do wytwarzania preparatów powlekających, lakierów, farb drukarskich lub klejów, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 100 Mg/rok;

21) do przeróbki gumy, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 15 Mg/rok;

22) do wytwarzania produktów farmaceutycznych obejmującego procesy syntezy chemicznej, fermentacji, ekstrakcji, formowania, wykańczania produktów oraz wytwarzania produktów pośrednich, których zdolność produkcyjna wymaga zużycia LZO nie mniej niż 50 Mg/rok.

Okresowe pomiary emisji do powietrza prowadzi się:

1) dla instalacji spalania paliw, z wyłączeniem instalacji turbin gazowych na platformach wiertniczych oraz
   a) dla których okres pozostający do końca użytkowania nie przekracza 10000 godzin,
   b) opalanych gazem ziemnym - w zakresie dwutlenku siarki i pyłu,
   c) opalanych olejem opałowym o znanej zawartości siarki w przypadkach, w których brak urządzeń do ograniczania wielkości emisji siarki - w zakresie dwutlenku siarki,
   d) opalanych biomasą - w zakresie dwutlenku siarki, jeżeli prowadzący instalację udowodni, że emisja dwutlenku siarki nie jest wyższa od standardów emisyjnych określonych w przepisach w sprawie standardów emisyjnych z instalacji.
2) instalacji albo urządzeń spalania lub współspalania odpadów komunalnych o nominalnej zdolności przerobowej odpadów mniejszej niż jeden Mg/h, dla których wniosek o wydanie decyzji złożono przed dniem 28 grudnia 2002 r., jeżeli zostaną oddane do użytku nie później niż do dnia 28 grudnia 2003 r.;
3) instalacji albo urządzeń do produkcji lub obróbki wyrobów zawierających azbest wymienionych w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628, z późn. zm.[6]), jeżeli ilość surowego azbestu zużywana w tych procesach przekracza 100 kg/rok.

11. Podsumowanie

W raporcie zawarto omówienie najbardziej istotnych fragmentów postanowień dotyczących ochrony i monitoringu środowiska, pochodzących z aktów prawnych, znajdujących się w załączeniu. W załączniku 1 przedstawiono pełny tekst ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. wraz z poprawkami. Natomiast w załącznikach 2, 3, 4 przytoczono

rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów, w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia, przekazywanych właściwym organom ochrony środowiska oraz terminu i sposobów ich prezentacji oraz w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji. Posiadają one stan prawny z dnia 04.02.2004 r. Wyżej wymienione akty prawne są obecnie jedynymi, regulującymi w sposób jednoznaczny działalność wszystkich podmiotów gospodarczych.

Literatura

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o prawie ochrony środowiska, Stan prawny z dnia 07.01.2004.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów, Stan prawny z dnia 04.02.2004.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 lutego 2003 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją instalacji lub urządzenia, przekazywanych właściwym organom ochrony środowiska oraz terminu i sposobów ich prezentacji, Stan prawny z dnia 04.02.2004.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie prowadzenia pomiarów wielkości emisji, Stan prawny z dnia 04.02.2004.